

International
Labour
Organization

Improved
Labour
Migration
Governance

► የሥነ ምግባር መተዳደሪያ ደንብ

ለኢትዮጵያ በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች

▶ **የሥነ ምግባር
መተዳደሪያ ደንብ**

ለኢትዮጵያ በውጭ አገር የግል ሥራና
ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች

የካቲት 2013

Copyright © International Labour Organization 2021
First published 2021

Publications of the International Labour Office enjoy copyright under Protocol 2 of the Universal Copyright Convention. Nevertheless, short excerpts from them may be reproduced without authorization, on condition that the source is indicated. For rights of reproduction or translation, application should be made to ILO Publications (Rights and Permissions), International Labour Office, CH-1211 Geneva 22, Switzerland, or by email: pubdroit@ilo.org. The International Labour Office welcomes such applications.

Libraries, institutions and other users registered with reproduction rights organizations may make copies in accordance with the licences issued to them for this purpose. Visit www.ifrro.org to find the reproduction rights organization in your country.

Code of Conduct – For Ethiopian Overseas Private Employment Agencies

ISBN: 9789220349717 (print)
9789220349724 (web pdf)

ILO Cataloguing in Publication Data

The designations employed in ILO publications, which are in conformity with United Nations practice, and the presentation of material therein do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the International Labour Office concerning the legal status of any country, area or territory or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers.

The responsibility for opinions expressed in signed articles, studies and other contributions rests solely with their authors, and publication does not constitute an endorsement by the International Labour Office of the opinions expressed in them.

Reference to names of firms and commercial products and processes does not imply their endorsement by the International Labour Office, and any failure to mention a particular firm, commercial product or process is not a sign of disapproval.

ILO publications and electronic products can be obtained through major booksellers or ILO local offices in many countries, or direct from ILO Publications, International Labour Office, CH-1211 Geneva 22, Switzerland, or ILO Regional Office for Asia and the Pacific, 11 th Floor, United Nations Building, Rajdamnern Nok Avenue, Bangkok 10200, Thailand, or by email: BANGKOK@ilo.org. Catalogues or lists of new publications are available free of charge from the above address, or by email: pubvente@ilo.org

Visit our website: www.ilo.org/publns

Cover photo credits: ©ILO / M. Crozet - Adobe Stock / Ranta Images
Design by the International Training Centre of the ILO, Turin – Italy

መቅደም

ኢትዮጵያ በሕዝብ ብዛት ከአፍሪካ ሁለተኛ በዓለም አስራ ሁለተኛ ስትሆን በተባበሩት መንግስታት የኢኮኖሚና ማህበራዊ ጉዳይ መምሪያ በ2019 ባወጣው የዓለም ሕዝብ ትንበያ ሪፖርት መሰረት ከኢትዮጵያ ሕዝብ ብዛት ውስጥ 40.3 ከመቶው ከ 15 ዓመት በታች የሆኑ ወጣቶች እና 56.1 ከመቶው ደግሞ ሠራተኛው ሕዝብ (15-64) መሆኑን ፣ በየዓመቱ ወደ 2 ሚሊዮን የሚጠጉ ወጣት ኢትዮጵያውያን የሥራ ገበያውን እንደሚቀላቀሉ ይገልጻል፡፡ በመሆኑም ለዚህ የሥራ ገበያ / የሰው ኃይል አቅርቦት ምላሽ ለመስጠት በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ለውጭ አገር ሥራ ስምሪት የሥራ ገበያ አገልግሎት ቁልፍ ድልድይ በመሆን ሚናቸውን መጫወት ይኖርባቸዋል፡፡ በዓለም ላይ ላለፉት ሦስት አስርተ ዓመታት የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ወቅታዊ የሥራ ገበያዎችን በማመቻቸት ረገድ ጉልህ ሚና ተጫውተዋል፡፡ እያደገ በመጣውና በተለዋዋጭ የሥራ ገበያ ውስጥ የሥራ ስምሪት አገልግሎት ፍላጎት እየጨመረ በመምጣቱ ምክንያት ኢንዱስትሪዎች በሚያስደንቅ ደረጃ ተስፋፍተዋል፡፡ በኢትዮጵያ የሥራ ገበያ ውስጥ በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች መሳተፋቸው ላለፉት ዓመታት ተመሳሳይ ዕድገትን አሳይቷል፡፡

የኢትዮጵያ መንግስት በሀገሪቱ የውጭ አገር ሥራ ስምሪት አስተዳደርን ለማሻሻል በሚያደርገው ጥረት ውስጥ ቁልፍ የውጭ አገር ሥራ ስምሪት ተሳታፊዎችን/ ተዋናዮችን ኃላፊነት እና ሚናን ለማሳወቅ የተለያዩ አወንታዊ እርምጃዎችን ወስዷል፡፡ በፖሊሲ ደረጃ ያለው የመንግስት አሰራር የኢትዮጵያ የውጭ አገር ሥራ ስምሪት አዋጅ ቁጥር 923/2008ን ማውጣት የሚጨምር ሲሆን ይህም የውጭ አገር ሥራ ስምሪት አስተዳደርን ለማሻሻል የተወሰደ በጣም ትልቅ ዕርምጃ ነው፡፡ በውጭ አገር የሚሰሩ ኢትዮጵያውያንን ሙብቶች ለማስጠበቅ ካለው ፍላጎት የተነሳ አዋጁ በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎችን ሚናና ኃላፊነቶች በግልፅ የተደነገገና የውጭ አገር ሥራ ስምሪት አገልግሎቶችን ለመቆጣጠር የመንግስትን ሚና በሕገ ማዕቀፍ አስቀምጧል፡፡

በአዲሱ የውጭ አገር ሥራ ስምሪት አዋጅ የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎችን ሚና በሁሉም የውጭ አገር ሥራ ስምሪት የሂደት ደረጃዎች በውጭ አገር የሚሰሩ ዜጎችን መብቶች ለማስጠበቅ ኤጀንሲዎች ያላቸውን አቅምና ዕውነተኛ አስተዋፅኦ መቀበል እጅግ አስፈላጊ እንደሆነ ደንግጓል። ይህም በውጭ አገር ያሉ ሠራተኞችን መብት ሙሉ በሙሉና በዘዴ ለመጠበቅ ጠንካራ የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ሕግና የስነምግባር አሰራሮችን/ ልምዶችን ይጠይቃል። በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ውስጥ የሥነ ምግባር ልምዶችን ለማረጋገጥ እንደዚህ ያለ ግልፅ የንግድ አሰራር መመሪያ እና የሥነ ምግባር ደንብ አንዱ የማረጋገጫ መንገድ ስለሆነ ሁሉም ፈቃድ ያላቸው ኤጀንሲዎች ሊያከብሩትና ሊተገብሩት ይገባል።

በመጨረሻም ሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር (ሠ.ማ.ጉ.ሚ/ር) ከዓለም ሥራ ድርጅትና (ዓ.ሥ.ድ) በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ኮንፌዴሬሽን (በው.አ.የግ.ሥ.ሠ.አ.ኤ.ኮ.) ጋር በጋራ በመሆን ለኢትዮጵያ የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ይህን የሥነ ምግባር መመሪያ አዘጋጅተዋል።

: ይህ የስነ ምግባር መመሪያ ዓላማው ተጠያቂ፣ ፍትሐዊና ትክክለኛ የምልመላ አሰራሮች መተግበራቸውን ማረጋገጥና በሀገሪቱ ውስጥ የውጭ አገር ሥራ ስምሪት አስተዳደርን ለማሻሻል መንግስትን መደገፍ ነው። የዚህ የሥነ-ምግባር መመሪያ ፍላጎት በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ከዓለም ሥራ ድርጅት አጠቃላይ መርሆዎችና በፍትሐዊ ምልመላ የአፈፃፀም መመሪያ መሰረት ሚዛናዊ/ፍትሐዊ ምልመላን በሚያራምዱበት ጊዜ በመካከላቸው ሙያዊ ስነምግባርን ማበረታታት፣ ብቃትን፣ ታማኝነትን፣ ተጠያቂነትንና ዕምነት ማሳደርን ማጎልበት ነው።

በውጭ አገር ለሚሰሩ ዜጎች የተሻሻለ የውጭ አገር ሥራ ስምሪት አስተዳደር ሚናና ሕገወጥ የሰዎች ዝውውርን መከላከል በኢትዮጵያ የተባለው ፕሮጀክት መሪ ወ/ሮ አይዳ አወል እና የፕሮጀክት ቡድኑ አባላት በዓለም ሥራ ድርጅት የኢትዮጵያ፣ የጂቡቲ፣ የሶማሊያ፣ የሱዳንና ደቡብ ሱዳን አገራዊ ቢሮ ይህን የስነ ምግባር ደንብ ለማዘጋጀትና ለማሳተም ግንባር ቀደም በመሆናቸው እንዲሁም ሄክን ላውተንስቸላጀር በዓለም ሥራ ድርጅት የስደተኛ ሠራተኞች ቅርንጫፍ የዓለም አቀፍ ስደተኞች የቴክኒክ ባለሙያ እና ሳንድሮ ፕቲኒኦ በዓለም ሥራ ድርጅት የአሰሪዎች እንቅስቃሴ ፕሮግራም ማናጀር በሰነዱ ላይ ላደረጉት

ግምገማና ግብረመልስ፣ ልዩ ምስጋና ለሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር እና የኢትዮጵያ በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ኮንፌዴሬሽን ባልደረቦች ላበረከቱት ጠቃሚ ግብዓቶች ዕውቅና መስጠት እንፈልጋለን።

በመጨረሻም ይህ የስነ ምግባር መመሪያ የተዘጋጀው በውጭ አገር ያሉ ሠራተኞችን ለመደገፍ የተሻሻለ የውጭ አገር ሥራ ስምሪት አስተዳደር እና ሕገወጥ የሰዎች ዝውውርን መከላከል በኢትዮጵያ በተሰኘው የዓለም ሥራ ድርጅት ፕሮጀክት ሲሆን ፕሮጀክቱን በፋይናንስ ለደገፈልን የእንግሊዝ መንግስት የዓለም አቀፍ ልማት ክፍል ከፍተኛ ምስጋናችንን ማቅረብ እንወዳለን።

**ነቢል መሐመድ
ፕሬዚደንት**

የኢትዮጵያ በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ፌዴሬሽን

**ዶክተር ኤርጎን ተስፋዩ
ሚኒስትር**

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር

**አሌክሲዮ ሙሲንዶ
ዳይሬክተር**

የዓለም ሥራ ድርጅት አገራዊ ጽ/ቤት የኢትዮጵያ፣ የጂቡቲ፣ የሶማሊያ፣ የሱዳንና የደቡብ ሱዳን፣ የአፍሪካ አንድነትና የአፍሪካ ኢኮኖሚክ ኮሚሽን ልዩ ተወካይ (ኢ.ሲ.ኤ)

ማውጫ

መቅድም	iii
1. መግቢያ.....	1
2. ወሰን.....	2
3. ዓላማ.....	3
4. ሕጋዊ አሰራር.....	5
5. የሥራ/የንግድ ደረጃዎች.....	6
6. መተባበር.....	7
7. ፈቃድ.....	8
8. የሥራ ማስታወቂያ.....	9
9. የምልመላ ክፍያዎችና ተዘማጅ ወጪዎች.....	9
10. የምልመላ ሥርዓት/መመሪያ.....	11
11. የሥራ ስምሪት.....	12
12. በውጭ አገር የሚሰሩ ዜጎችን ጠበቅ/መከላከል.....	14
13. ሠራተኞችን ማብቃት.....	15
14. አቤቱታና አለመግባባቶችን መፍቻ መንገዶች.....	17
15. መመለስና መልሶ መልሶ ማቋቋም.....	17
16. የሥነ ምግባር መመሪያ አፈፃፀም.....	17
አባሪዎች.....	18

የምህፃረ ቃላት ዝርዝር

የሁ.የሥ.ስ.ስ:	የሁለትዮሽ የሥራ ስምሪት ስምምነት
የሥ.ም፣መ.ደ:	የሥነ ምግባር መተዳደሪያ ደንብ
የመ.አ:	የመድረሻ አገር
የመ.አ:	የመነሻ አገር
የኢበው.አ.የግ.ሥ.ሠ.አ.ኤ.ፌ:	የኢትዮጵያ በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ፌዴሬሽን
ዓ.አ.ሥ.ድ:	ዓለም አቀፍ የሥራ ድርጅት
ዓ.አ.የሥ.ደ:	ዓለም አቀፍ የሥራ ደረጃዎች
የሣ.አ.መ:	የሣዑዲ አረቢያ መንግስት
ሠ.ማ.ጉ.ሚ/ር :	የሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር
የሁ.የመ.ሰ:	የሁለትዮሽ የመግባቢያ ሰነድ
የው.አ.ሥ.ስ.አ:	የውጭ አገር ሥራ ስምሪት አዋጅ
በው.አ.ግ.ሥ.ሠ.አ.ኤ:	በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች
የተ.አ. ኤ:	የተባበሩት አረብ ኢመሬቶች

ይህን የሥነ ምግባር መመሪያ የተመለከቱ ትርጉሞች

የሕፃናት ጉልበት ብዝበዛ:

ሕፃናትን (ማንኛውም ሰው ከ18 ዓመተ በታች የሆነ) የልጅነት ጊዜአቸውን፣ አቅማቸውንና ክብራቸውን የሚያሰጣቸውና ለአካላዊና አዕምሮአዊ ዕድገታቸው ጎጂ የሆነ ሥራ ነው። ለሕፃናት አዕምሮ ወይም ሞራል አደገኛና ጎጂ ወይም ትምህርታቸው ላይ ተፅዕኖ የሚሰጥ ሥራን ይመለከታል።

ተገቢ አካሄድ:

በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎችን የመለየት ፣የመከላከል፣የማቅለልና አሰራሮች ሰብዓዊ መብትን በማይቃረን መልኩ እንዴት መተግበር እንዳለባቸው የሚገልፅ ወይም ምናልባት ከአሰራሮች፣ ምርቶች ወይም በንግድ ግንኙነቱ በኩል ቀጥታ የተገናኙ አገልግሎቶችን ቀጣይ ሂደቶች ይመለከታል። ሂደቱ አሁን ያለውንና ሊኖር የሚችለውን የሰብዓዊ መብቶች ተፅዕኖዎችን ማጥናት፣ ማካተትና በግኝቶች ላይ መስራትን፣ ምላሽ መስጠትንና ተፅዕኖዎችን እንዴት መቃለል እንደሚችሉ ማካተት ይኖርበታል።

አሰሪ:

ማንኛውም ሰው ወይም አካል በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ ሠራተኛን ቀጥሮ የሚያሰራ፣

የሥራ ውል:

በመድረሻ አገር ባለ አሰሪና ሠራተኛ መካከል የተፈረመ/የተደረገ የፅሁፍ ስምምነት፣

የግዳጅ ሥራ: ከማንኛውም ሰው አደጋ እንደሚደርስበት በማስፈራራት ወይም በቅጣት ግለሰቡ ፈቃደኛ ሳይሆን የሚገኝ ሥራ ወይም አገልግሎት

በሕገወጥ መንገድ ድንበር ማሻገር: በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ የገንዘብ ወይም የቁሳቁስ ጥቅም ለማግኘት ሰውን የአገሩ ዜጋ ወይ ቂሚ ነዋሪ ወደ አልሆነበት አገር በሕገወጥ መንገድ ለማስገባት መስማማት።

ሥራ ፈላጊዎች: በውጭ አገር ሥራ የሚፈልግ ኢትዮጵያዊ ዜጋ፣

ሠራተኛ አቅራቢ ውል: የኢትዮጵያዊ ድርጅት፣ በመድረሻ አገር ካለ አሰሪና ደላላዎች መካከል እያንዳንዱ ወገን በውጭ አገር ኢትዮጵያውያን ሠራተኞችን በማቅረብና በመቀበል ሁኔታዎች እና ኃላፊነቶችን አስመልክቶ የተፈረመ የፅሁፍ ስምምነት፣

ስደተኛ ሠራተኛ: ዕድሜው 18 ወይም ከዚያ በላይ የሆነው ማንኛውም ኢትዮጵያዊ ሠራተኛ በሌላ አገር በሚከፈል ሥራ ላይ ገና ሊሰማራ የሚችል፣ ተሰማርቶ የነበረ ወይም ተሰማርቶ ያለ/ያለች፣

በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲ: በኢትዮጵያ የውጭ አገር ሥራ ስምሪት አዋጅ ቁጥር 923/2008 መሰረት የተቋቋመና በውጭ አገር ሙሉ የሥራ ስምሪት አገልግሎት ለመስጠት ከሠራተኛና ማሕበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር ፈቃድ የተሰጠው ማንኛውም ሕጋዊ ሰውነት ያለው የግል ድርጅት፣

ምልመላ: በውጭ አገር ወደ ሥራ ለማሰማራት ማስታወቂያ ማውጣት፣ መረጃ ማሰራጨት፣ መምረጥና ማጓጓዣን ያካትታል፣

የምልመላና

ሌሎች ወጪዎች:

በምልመላ ሂደት ሠራተኛው የሥራ ቦታውን ወይም ሥራ ስምሪቱን ለማስጠበቅ የሚፈጸሙ ማንኛውም ክፍያዎች ወይም ወጪዎች ሲሆኑ አሰራሩን/ባሕሪውን፣ ጊዜው ወይም የሚጨነቡት ወይም የሚሰበሰቡበትን ቦታ ሳይጨምር።

ሕገወጥ የሰዎች ዝውውር:

መመልመል፣ ማጓጓዣ፣ ማስተላለፍ፣ ማታለል፣ ማቆየት ወይም መያዣ፣ በማስፈራራት ወይም ሃይልን በመጠቀም፣ በማጭበርበር፣ በማታለል፣ ኃይልን ወይም ስልጣንን፣ ተጋላጭነትን በመጠቀም ወይም በሌላ ሰው ላይ ሥልጣን ያለውን ሰው ይሁንታ ለማግኘት ክፍያዎችን ወይም ጥቅሞችን ለብዝሃነት ዓላማ መስጠትና መቀበል፣

1. መግቢያ

ኢትዮጵያ ለላፊት ዓመታት በአገር ውስጥና በውጭ አገር ያሉ ሠራተኞችን ደህንነት ማስጠበቅ የሚያስችል የውጭ አገር ስራ ስምሪት አስተዳደር ለምንገባት የተለያዩ ዕርምጃዎችን ወስዳለች። በኢትዮጵያ መንግስት ከተወሰዱት ዋና ዋና ዕርምጃዎች መካከል ጥቂቶቹ፡- የሕግ ማዕቀፎች መቀመጣቸው፣ ተቋማዊ አቅም ግንባታ መሰራቱ፣ ከዋና መዳረሻ አገሮች ጋር የሁለት-ደረጃ የሥራ ስምሪት ስምምነት መፈረሙና የፖሊሲ ለውጥ መደረጉ ለምሳሌ የውጭ አገር ሥራ ስምሪትን ከመከላከል ይልቅ የማመቻቸት ሥራዎች መሰራታቸው ናቸው። መንግስት የውጭ አገር ሥራ ስምሪት አስተዳደርን ለማሻሻል ቁልፍ የውጭ አገር ሥራ ስምሪት ተዋናዮችን ሚናና ኃላፊነቶች በሕግ ማዕቀፎች ማስቀመጡ ዋናውና አስፈላጊው የማዕዘን ድንጋይ ሲሆን በውጭ አገር ሥራ ስምሪት አዋጅ ቁጥር 923/2008 ተዘርዝሮ የተቀመጠው የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ሚናና ኃላፊነቶች አንዱ ማሳያ ነው።

በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች የውጭ አገር ሥራ ስምሪትን ለማመቻቸት በተለይ ለውጭ አገር ሥራ ስምሪት ዜጎችን በመመልመልና በውጭ አገር የሥራ ዕድል በማግኘት ሂደት ከፍተኛ ሚና ይጫወታሉ። በተጨማሪም በሁሉም የስደት ደረጃዎች በውጭ አገር ያሉ ሠራተኞችን ማብታት፣ ደህንነትና ክብር ለማስጠበቅም ይሰራሉ። በግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በኩል ከመስከረም 2000 እስከ ነሐሴ 2005 ባለው ጊዜ ውስጥ 480480 የሚሆኑ ኢትዮጵያውያን በሕጋዊ መንገድ በመካከለኛው ምስራቅ የአረብ ገልፍ አገሮች በተለይ ሣዑዲ አረቢያ፣ ኩዌይትና ዱባይ ወደ ሥራ ተሰማርተዋል። በ2006 ዓ.ም. ታግዶ የነበረው የውጭ አገር ሥራ ስምሪት በ2010 ዕገዳው እንዲነሳ ከተደረገ በኋላ ከሰኔ 2011 እስከ መጋቢት 2012 ድረስ 16597 ኢትዮጵያውያን ለሥራ ወደ ሣዑዲ አረቢያ፣ የተባበሩት አረብ ኢመሬቶች፣ ካታርና ጆርዳን ለሥራ የሄዱ ሲሆን በጥቅምት እና በታህሳስ 2012 ባለው ጊዜ 1655 ኢትዮጵያውያን በዋናነት ወደ ተባበሩት አረብ ኢመሬቶች፣ ካታርና ጆርዳን በግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በኩል ወደ ለሥራ ሄደዋል። በሕገ ወጥ መንገድ ከአገር የሚወጡ ኢትዮጵያውያን ቁጥር ሲገመት በሕጋዊ መንገድ ለሥራ የሄዱትን ዕጥፍ ይሆናል ተብሎ ይገመታል።

በሁሉም የውጭ አገር ሥራ ስምሪት ሂደቶች በውጭ አገር የሚሰሩ ዜጎችን መብት ማራመድና መጠበቅ የመንግስት ኃላፊነት ብቻ መሆን የለበትም። በመነሻም ሆነ በመድረሻ አገር በውጭ አገር የሚሰሩ ዜጎችን መብት ለማስጠበቅ በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ወሳኝ ሚና መጫወት ይኖርባቸዋል። ይህም በግዴታ ፈፃሚዎች በኩል ብቻ ሳይሆን በግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች መካከልም ጭምር ጠንካራ ደንብና የሥነ ምግባር ልምዶችን ይጠይቃል። በዚህ መሰረት የኢትዮጵያ የውጭ አገር ሥራ ስምሪት አዋጅ የኢትዮጵያ የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎችን ሚናና ኃላፊነቶችን በግልፅ አስቀምጧል። ሆኖም የኢትዮጵያ በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ፌዴሬሽን ከሕግ ድንጋጌዎች/መሰሪያዎች በተጨማሪ ግልፅ የንግድ አሰራርና የሥነ ምግባር መመሪያ በማስቀመጥ በዘርፉ ውስጥ ታማኝነታቸውን ለመገንባት/ለማሳደግ፣ ምቹ የአፈፃፀም ሁኔታን ለማረጋገጥ ይህን የሥነ ምግባር መመሪያ ለማዘጋጀትና ለመተግበር ወስኗል።

በውጭ አገር የሚሰሩ ኢትዮጵያውያንን መብቶችና ከአደጋ መከላከልን በማስጠበቅ ረገድ የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች የተሰጣቸውን ከፍተኛ ሚና መጫወት እንዲሁም በዓለም ሥራ ድርጅት የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ኮንቬንሽን 1997 (ቁጥር 181)፣ ብሔራዊ ሕጎችና በዓለም ሥራ ድርጅት አጠቃላይ መርሆዎች እና የምቹ/ የሚዛናዊ ምልመላ1 የአፈፃፀም መመሪያዎች መሰረት መፈፀም ለግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ወሳኝ ነው። በዚህ መሰረት ኃላፊነትን፣ ሚዛናዊና ሥነ ምግባራዊ የምልመላ ልምዶችን ለማረጋገጥና በአገሪቱ ውስጥ የውጭ አገር ሥራ ስምሪት አስተዳደር እንዲሻሻል መንግስትን ለመደገፍ የኢትዮጵያ የውጭ አገር ሥራ ስምሪት የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ኮንፌዴሬሽን ይህንን የሥነ ምግባር መመሪያ ያዘጋጀ ሲሆን መመሪያውን ለማዘጋጀት የሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር እና በዓለም ሥራ ድርጅት በእንግሊዝ የዓለም አቀፍ ልማት መመሪያ በተገኘ የፋይናንስ ድጋፍ በሚተገበረው በውጭ አገር የሚሰሩ ዜጎችን ይህንነት ለመጠበቅ የውጭ አገር ሥራ ስምሪት አስተዳደርን ማሻሻልና ሕገ ወጥ የሰዎች ዝውውርን መከላከል በኢትዮጵያ በተሰኘው ፕሮጀክት ነው። ይህ የሥነ ምግባር መመሪያ ሁሉም የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች የአገሪቱን ሕግ እንዲሁም ዓለም አቀፍ የሥራ ደረጃዎችን ማክበራቸውን ለማረጋገጥ ወሳኝ ሚና ይጫወታል።

በኢትዮጵያ ውስጥ የኢትዮጵያ በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ኮንፌዴሬሽን ሦስቱን የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ማሕበርን ወደ አንድ አምጥቷል። የተቋቋመውም ጥር 20 2012 ሲሆን 764 የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎችን የያዘ ሲሆን 98 ከመቶ ለውጭ አገር የሚመለምሉ ኢትዮጵያውያንን ነው። የፌዴሬሽኑ ዓላማም በ2025 የልማት ግብ መሰረት ፍትሐዊ/ሚዛናዊ፣ ስርዓት ያለውና ሕጋዊ የውጭ አገር ሥራ ስምሪትን በማሳካት ኢትዮጵያ የመካከለኛ ገቢ ኢኮኖሚ ባለቤት እንድትሆን ማረጋገጥ ሲሆን የሚመራውም በውጭ አገር የሚሰሩ ኢትዮጵያውያንን ሙብት፣ክብርና ደህንነት የማረጋገጥ መርህ ነው።

የኢትዮጵያ በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ኮንፌዴሬሽን የውጭ አገር ሥራ ስምሪት አስተዳደርን በማሻሻል በውጭ አገር የሚሰሩ ኢትዮጵያውያንን ሙብት ለመጠበቅና ለማራመድ አስተዋፅኦ ስለሚያደርጉ ሠራተኛና ማሕበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር ይደግፋቸዋል። የኢትዮጵያ በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ኮንፌዴሬሽን ሙያዊና ስነምግባር ያለው የምልመላ ልምድ በኢትዮጵያ ውስጥ እንዲኖር ሚያደርገውን ዕርምጃ ሠራተኛና ማሕበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር ተቀብሎታል። ፍትሐዊ/ሚዛናዊ የምልመላ አሰራር/ልምድ በውጭ አገር የሚሰሩ ዜጎችን ደህንነት ለማረጋገጥ ወሳኝ መሆን ብቻ ሳይሆን ለኤጀንሲዎችም ጥሩ የንግድ ልምድ /አሰራር ጭምር ነው። የዓለም ሥራ ድርጅት ኔፓልና ዮርዳኖስ መተላለፊያ ላይ ባደረገው ጥናት ፍትሐዊ/ሚዛናዊ ምልመላ በሥራ ቦታ ላይ ጤናማ ማሕበራዊ መዋቅር በመፍጠር የሠራተኛው ደህንነትና ምርታማነት እንዲኖር በማድረግ የሠራተኛውን ተጠቃሚነት እንደሚያራምድ ተረጋግጧል። በኢትዮጵያ ውስጥ በግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲነት የሚሰሩ ኤጀንሲዎች በሙሉ ደህን የሥነ ምግባር መመሪያ ተግባራዊ እንዲያደርጉ/ እንዲያከብሩ የኢትዮጵያ መንግስት ይጠብቃል።

2. ወሰን

ይህ የኢትዮጵያ በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች የመተዳደሪያ ደንብ ወሰን እንደሚከተለው ተመለክቷል፡-

- 2.1. ዋና ሥራቸው ኢትዮጵያውያንን ለውጭ አገር የሥራ ዕድል ወይም በመድረሻ አገር ለሚገኝ አሰሪ በሚመለምሉ የውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ላይ ተፈፃሚ ይሆናል፡፡
- 2.2. የውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ ኤጀንሲዎችን የሚቆጣጠሩ ነባራዊ ሕጎች ከተሸሻሉ ወይም ከተለወጡ ይህ የመተዳደሪያ ደንብ እንደሁኔታው የሚከለስ ይሆናል፡፡

3. ዓላማ

የዚህ መተዳደሪያ ደንብ ዓላማ የሚከተለውን የአሰራር ማዕቀፍ የሚመስረት ነው፡-

- 3.1. በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎችን ሙያዊ ሥነ ምግባር፣ ብቃት፣ ታማኝነት/ስብዕና እና ጥራትን ለማበረታታት እና ወደ ውጭ አገር ከሚልኳቸው ዜጎች፣ አሰሪዎች፣ መንግስትና ሌሎች ከሚመለከታቸው አካላት ጋር ያላቸውን ታማኝነት ማሳደግ፣
- 3.2. የዓለም የሥራ ድርጅት ኮንቨንሽን ቁጥር 181 በሚያዘው መሰረት ትክክለኛና ፍትሐዊ/ሚዛናዊ የሆነ ዓለም አቀፍ የምልመላ አሰራሮችን፣ ፍትሐዊ/ሚዛናዊ ምልመላን፣ የምልመላ ክፍያዎችንና ሌሎች ተዛማጅ ወጪዎችን ትርጉም የዓለም ሥራ ድርጅት የፍትሐዊ/ሚዛናዊ ምልመላና አጠቃላይ መርሆዎችንና የአፈፃፀም መመሪያዎችን ለማስገንዘብና ለማራመድ፣
- 3.3. የኢትዮጵያ በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎችን ገፅታ፣ የሚሰጣቸውን ስም እና ታማኝነት ለማሻሻል፣

- 3.4. በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ከደንበኞች፣ ከሥራ ፈላጊዎች/ ወደ ውጭ አገር ለሥራ መሄድ ከሚፈልጉ ዜጎች፣ በውጭ አገር በሥራ ላይ ያሉ ሠራተኞች፣ ሌሎች የንግድ ድርጅቶች፣ መንግስትና የኢትዮጵያ በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ፌዴሬሽን ጋር ያላቸውን የሥራ አመራር እና ተጠያቂነት የተሻሻለ ማድረግ፣
- 3.5. በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ከኢትዮጵያ የውጭ አገር ሥራ ስምሪት አዋጅ፣ ከዓለም ሥራ ድርጅት ኮንቬንሽኖችና ስምምነቶች እና ሌሎች የሚመለከታቸው ዓለም አቀፍ ድንጋጌዎችን የተከተለ የአሰራር ደረጃ እንዲኖረው፣
- 3.6. ዘርፉ በሕገወጥ መንገድ ሰዎችን ድንበር ከማሻገር፣ ከሕገወጥ የሰዎች ዝውውር፣ ከግዳጅ ሥራና ከሕፃናት ጉልበት ብዝበዛ ነፃ የሆነ፣ ደረጃውን የጠበቀና ግልፅ አገልግሎት ለደንበኞቹ ለመስጠት የተዘጋጀ መሆኑን ማረጋገጥ ነው።

4. ሕጋዊ አሰራር

- 4.1. ሁሉም በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎችና ሠራተኞቻቸው በኢትዮጵያ የውጭ አገር ሥራ ስምሪት አዋጅ መሰረት መስራት ይኖርባቸዋል፣
- 4.2. በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በሙሉ በሰው የመነገድ እና ሰውን በሕገ-ወጥ መንገድ ድንበር የማሻገር ወንጀልን ለመከላከልና ለመቆጣጠር የወጣውን አዋጅ ቁጥር 1178/2012 (1178/2020) እና ማንኛውንም ሌሎች ተመሳሳይ የውጭ አገር ሥራ ስምሪትን የሚቆጣጠሩ ብሔራዊና ዓለም አቀፍ የሕግ ማስፈጸሚያዎችን ሊተገብሩ ይገባል፣
- 4.3. በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በሙሉ በኢትዮጵያና በተቀባይ አገሮች መካከል የተፈጸሙ የሁለትዮሽ የሥራ ስምሪት ስምምነቶችን ወይም የመግባቢያ ሰነዶችን እና ማንኛውም

ኢትዮጵያውያን ተቀጥረው የሚሰሩባቸውን የውጭ አገር ተመሳሳይ ሕጎች ማክበር ይኖርባቸዋል፤

- 4.4. በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በሙሉ በዓለም አቀፍ የሥራ ደረጃዎች በተለይ የዓለም ሥራ ድርጅት ኮንቬንሽን ቁጥር 181 መሰረትና በተጨማሪ በዓለም ሥራ ድርጅት አጠቃላይ መርሆዎችና የአሰራር መመሪያዎች የተካተቱ ለፍትሐዊ/ለሚዛናዊ ምልመላ፣ የምልመላ ክፍያዎችና ተመሳሳይ ወጪዎች በተሰጠው ትርጉም መሰረት መስራት ይኖርባቸዋል።

5. የሥራ/የንግድ ደረጃዎች

- 5.1. በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች አሰራራቸው ዓለም አቀፍ ደረጃዎችና ተፈጻሚ ሕጎችን መሰረት ያደረገ ግልፅ፣ ሥነምግባር ያለው የሥራ/የንግድ ልምድ/አፈፃፀምና ንግዳቸውን በሙያዊ ሥነምግባር መፈፀም አለባቸው፤
- 5.2. በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ወደ ውጭ አገር ለሥራ መሄድ ለሚፈልጉ፣ በውጭ አገር በሥራ ላይ ላሉ፣ ለተመላሾች፣ ለአሰሪዎችና ሌሎች ለሚመለከታቸው አካላት ድርጅቶቻቸው ለሚሰጡት አገልግሎት፣ ከሠራተኞቻቸውና ከማኔጀርቻቸው ለሚጠበቀው ባሕሪ (ታማኝነት፣ የሙያ ሥነምግባርና ሚዛናዊነት) የአገልግሎት ጥራት ደረጃዎችን ማስቀመጥ አለባቸው፤
- 5.3. በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በውጭ አገር በሥራ ላይ ካሉ ዜጎች፣ በመድረሻ አገር ካሉ አሰሪዎችና ከመንግስት ተቆጣጣሪ አካላት ጋር በታማኝነትና በግልፅነት መንገድ እንዲሁም በተጠያቂነት ስሜት መተባበርና መስራት ይኖርባቸዋል፤
- 5.4. በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ግዴታቸውንና ኃላፊነታቸውን፣ የአገልግሎት መስጫ ጊዜያቸውንና የአቤቱታ ማቅረቢያ ስርዓታቸውን በውጭ አገር ለሚገኙ ሠራተኞችና አሰሪዎች በግልፅነት ማሳወቅ ይኖርባቸዋል፤

- 5.5. በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በዓለም አቀፍ ደረጃዎች የተቀመጡ ሰብዓዊና የሥራ መብቶችን ወይም አሰራሮችን ከሚጥሱ ተግባራት መቆጠብ ይርባቸዋል፤
- 5.6. በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በውጭ አገር የሚሰሩ ዜጎችን ደህንነት ለማረጋገጥ አስፈላጊ ዕርምጃዎችን መውሰድ ይኖርባቸዋል።

6. መተባበር

- 6.1. በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ማንኛውንም የሠራተኛ ምልመላና ወደ ሥራ ማሰማራትን የተመለከቱ መረጃዎችን በየጊዜው ለሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር ፣ ወደ ውጭ አገር ለሥራ መሄድ ለሚፈልጉ ዜጎችና ለቤተሰቦቻቸው እንዲሁም ሌሎች ለሚመለከታቸው ባለሥልጣናት መስጠት ይኖርባቸዋል፤
- 6.2. በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች የሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር ወይም የሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ቢሮዎች የሥራ ሁኔታ ተቆጣጣሪዎች ጋር ሁልጊዜ መተባበርና እንደአስፈላጊነቱ ሁሉንም ተፈላጊ መረጃዎች መስጠት ይኖርባቸዋል፤
- 6.3. በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ከሌሎች ኤጀንሲዎችና በመድረሻ አገር ካሉ የሠራተኞችን ደህንነት ከሚያራምዱ አጋሮቻቸው ጋር ሙያዊ የሥራ ግንኙነቶችንና ፍትሐዊ/ሚዛናዊ ውድድሮችን ማራመድ ይኖርባቸዋል።

7. ፈቃድ

- 7.1. ሁሉም በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ምንም ዓይነት ሥራ ከመስራታቸው በፊት በኢትዮጵያ የውጭ አገር ሥራ ስምሪት አዋጅ ቁጥር 923/2008 አንቀጠ 24 ላይ የተገለጹትን በማሟላት በዚሁ አዋጅ አንቀጠ 22 መሰረት ከሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር ፈቃድ መውሰድ ይኖርባቸዋል፤
- 7.2. ሁሉም በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ከሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር የወሰዱትን ፈቃድ በቢሮአቸው በግልፅ በሚታይ ቦታ መስቀል፤ በድረ ገፃቸው እና በሚያዘጋጁት የማስታወቂያ ወረቀቶች ላይ መግለፅ ይኖርባቸዋል፤
- 7.3. የሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር ከኢትዮጵያ በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ፌዴሬሽን ጋር በመሆን በጉዞ ስንቅ የሞባይል አፕሊኬሽን ላይ የታገዱ ወይም ፈቃዳቸውን እንዳያድሱ የተከለከሉ ወይም ጥቁር ነጥብ የተያዘባቸውን ወይም የዲሲፕሊን ፅርምጃ የተወሰደባቸውን በዝርዝር መመዝገብ ይኖርበታል፤
- 7.4. በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ ፈቃዳቸውን ለማንኛውም ሌላ ሰው ማዘዋወር አይችሉም፤
- 7.5. ሁሉም የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ፈቃዳቸውን በየዓመቱ ማደስና የፈቃድ ጊዜ ገደቡ ከማለቁ ከአንድ ወር በፊት የዕድሳት ሂደቱን መጀመር ይኖርባቸዋል።ኤጀንሲው ፈቃዱን በወቅቱ ሳያድስ የቀረ እንደሆነ ፀንቶ የሚቆይበት ጊዜ ካበቃበት በሚቀጥሉት ሦስት ወራት ውስጥ ለመጀመሪያው ወር የዕድሳት ክፍያውን ሃያ በመቶ፣ ለሁለተኛው ወር አርባ በመቶ፣ ለሦስተኛው ወር ስልሳ በመቶ ቅጣት በተጨማሪ በመክፈል ፈቃዱን ሊያድስ ይችላል።

8. የሥራ ማስታወቂያ

- 8.1. በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች የሚያወጡት የሥራ ማስታወቂያ ይዘት የተሟላና ትክክለኛ መሆኑንና ሙሉ መረጃ መያዙን ማረጋገጥ (ከታች 9.2-9.6 ይመልከቱ) ይኖርባቸዋል።
- 8.2. በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች የሥራ ማስታወቂያ ከማውጣታቸው በፊት በሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር ማፀደቅ ይኖርባቸዋል።
- 8.3. በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በሙሉ የሥራ ማስታወቂያ በብዙሀን መገናኛ ከማውጣታቸው በፊት ማስታወቂያው የኤጀንሲውን ስም፣ አድራሻና የፈቃድ ቁጥር ማካተቱን ማረጋገጥ ይኖርባቸዋል።
- 8.4. የሥራ ማስታወቂያው ክፍት የሥራ ቦታዎችን ብዛት፣ ተፈላጊ ሙያዎችን፣ ደመወዝን፣ የሥራ ጊዜውን፣ የአሰሪውን መረጃ፣ የሥራ ቦታውንና ተቀባይ አገርን ማካተት ይኖርበታል።
- 8.5. እንዲሁም በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ሠራተኛው ምንም ወጪ እንደሚያወጣ በግልፅ ማሳወቅ ይኖራቸዋል።
- 8.6. የሥራ ማስታወቂያው በመድረሻ አገር ያለውን ትክክለኛ የሥራ ሁኔታ መግለፅ ይኖርበታል። ሥራ ፈላጊዎችንም የሚያዋርድ መሆን የለበትም።

9. የምልመላ ክፍያዎችና ተዛማጅ ወጪዎች

- 9.1. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በዓለም ሥራ ድርጅት ኮንቬንሽን ቁጥር 181 ፣ የዓለም ሥራ ድርጅት አጠቃላይ መርሆዎች እና የፍትሐዊ/የሚዛናዊ ምልመላ የአሰራር መመሪያዎችን ተከትለው ሊሰሩ ይገባል፡ ፡ በተለይም የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች የዓለም ሥራ ድርጅት የሥራ ደረጃና መመሪያዎች በሚገልፁት መሰረት “ከሠራተኞች

በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ፣ በሙሉም ሆነ በግማሽ ምንም ክፍያዎችን ወይም ወጪዎችን ማስከፈል የለባቸውም” ።

- 9.2. በኢትዮጵያ የውጭ አገር ሥራ ስምሪት አዋጅ ውስጥ እንደተገለጸው የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ወደ ውጭ አገር ለሥራ ከሚሄዱ ሠራተኞች/ሥራ ፈላጊዎች ለውጭ አገር ሥራ ስምሪት የሥራ ዕድል ወይም የሥራ ስምሪት ማመልከቻዎችን በሚያስፈጽሙበት ጊዜ በውጭ አገር ሥራ ስምሪት አዋጅ አንቀጽ 10(2) ከተገለጹት ወጪዎች ውጪ ለሆነ ክፍያ መጠየቅ የለባቸውም።
- 9.3. ከላይ በ9.2 የተገለጸው እንዳለ ሆኖ በኤጀንሲ አማካኝነት ለውጭ አገር ሥራ የተሰማራ ከፍተኛ ወይም መለስተኛ ሰልጠና ያለው ዜጋ የተቀባይ አገር አሰሪ ወይም ኤጀንሲ ለላከው ኤጀንሲ የሚገባውን የአገልግሎት ክፍያ የማይሸፍን መሆኑ በሚያደርጉት የስራ ስምሪት ስምምነት ያልተመለከተ ከሆነ ተቀጣሪው ሰራተኛ እስከ አንድ ወር ደመወዙ በሶስት ጊዜ የሚከፍለው ይሆናል።”
- 9.4. በውጭ አገር ሥራ ስምሪት አዋጅ አንቀጽ 10(1) የተዘረዘሩትን ወጪዎች የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲው መሸፈን ይኖርበታል።
- 9.5. በመመልመላቸው የምልመላ ክፍያ ወይም ሌላ ጥቅም እንደማይቃወም ኤጀንሲዎች መሰብሰብ የለባቸውም።
- 9.6. ወደ ውጭ አገር ለሥራ ለሚሄዱ ዜጎች የምልመላ ሂደቱ በግልፅ ሊነገራቸው ይገባል፤ እንዲሁም በሕገ መከፈል ያለባቸው ማንኛውም ወጪዎች ሊገለጹና የክፍያ ሰነድ ተዘጋጅቶላቸው ትክክለኛና በግልፅ መረዳት በሚቻልበት ሁኔታ መረጃው መቀመጥ ይኖርታል። .
- 9.7. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በሥራ ስምሪት ወቅት ከሠራተኛው ደመወዝ መቀነስ የለባቸውም።
- 9.8. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች የሚያገኙትን ክፍያ መጠን የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ኮንፌዴሬሽን ከግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲ ማህበራት ጋር በመመካከር መጠኑን ይወስናል።

10. የምልመላ ሥርዓት/መመሪያ

- 10.1. በሌላ ጊዜያዊ ቦታ እንዲመለምሉ በሠራተኛና ማሕበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር ወይም በሌላ ስልጣን በተሰጠው አካል ካልተፈቀደላቸው በስተቀር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች የሠራተኞች ምልመላ ማካሄድ የሚችሉት በሥራ ቦታቸው/በከፈቱት ቢሮ ብቻ ይሆናል።
- 10.2. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በኢትዮጵያ ውስጥ በክልሎች/ በአካባቢው ያሉ ደላላዎች፣ የሥራ/የንግድ አጋሮች ወይም በውጭ አገር ያሉ አሰሪዎች አስፈላጊውን ጥንቃቄ እንደሚያደርጉ የመከታተል ግዴታ አለባቸው።
- 10.3. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በውጭ አገር በሚሰሩ ዜጎች የተሰጠው (የክህሎቶች፣ የቂንቂ፣ የትውልድ ሰርተፊኬት፣ መረጃዎችና የጤና ሰርተፊኬቶች) በተቀባይ አገር ያሉ ወኪሎችና አሰሪዎች መረጃ ትክክለኛ መሆኑን ማረጋገጥ አለባቸው።
- 10.4. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ከምንም ዓይነት የማታለል፣ የማጭበርበር፣ ከተጭበረበሩ የምልመላ ልምዶች ወይም ሂደቶች መቆጠብ አለባቸው።
- 10.5. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች የምልመላ ሂደታቸው በጾታ፣ በዕድሜ፣ በሃይማኖት፣ በማሕበራዊ ማንነት፣ በዘር፣ በአካል ጉዳት፣ በጋብቻ ሁኔታ፣ በወሲባዊ ምርጫ፣ በሙያ ማሕበር ግንኙነት ወይም በሌላ በማንኛውም ምክንያት ልዩነት እንደማያደርጉ ማረጋገጥ ይኖርባቸዋል።
- 10.6. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ወደ ውጭ አገር የተላኩ ሠራተኞች ቢያንስ ዕድሜአቸው 18 ዓመት የሞላቸው መሆኑን ማረጋገጥ ይኖርባቸዋል።
- 10.7. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ሥራ ፈላጊዎች ለሚያመለክቱት ሥራ ሁሉንም ተፈላጊ ሥልጠናና ሙያ (ከሚመለከተው/ከትክክለኛው

ተቋም/ ባለሥልጣን የተሰጠ ገላጭ ሰርተፊኬት ጋር) ያላቸው መሆኑን ማረጋገጥ አለባቸው።

- 10.8. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ወደ ውጭ አገር የላኪቸውን ሠራተኞች የግል መረጃ በሚስጢር እንደሚይዙ ዋስትና መስጠት አለባቸው።
- 10.9. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በኢትዮጵያ ያሉ የአካባቢው/ የክልል አገናኞችን/ደላላዎች እነሱን ተክተው እንዲመለሙ መፍቀድ የለባቸውም።
- 10.10. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ወደ ውጭ አገር ሠራተኛ ለመላክ መጠቀም ያለባቸው ሕጋዊውንና ትክክለኛውን የቪዛ ዓይነት እንጂ እንደ ጉብኝት፣ የበዓልና የመሳሰሉትን የቪዛ ዓይነቶች መጠቀም የለባቸውም።

11. ሥራ ስምሪት

- 11.1. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በውጭ አገር ያሉ ሠራተኞች የሥራ ውል የፈጸሙት ካለምንም ማስፈራራት፣ትንኮሳ፣ማጭበርበር ወይም ማታለል ችግር በፍላጎታቸውና በነፃነት መሆኑን ማረጋገጥ አለባቸው።
- 11.2. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች የሚያዘጋጁት የሥራ ውል ሠራተኛው በሚረዳው ቋንቋና የሥራ ውሉን ከመፈረማቸው በፊት አስፈላጊ የሥራ ሁኔታዎችን ለውጭ አገር ሠራተኞች በግልፅ ማስረዳት ይኖርባቸዋል።
- 11.3. የሥራ ውሎች በኢትዮጵያና በመድረሻ አገር ሕጎች እንዲሁም በማንኛውም በተፈረሙ የሁለትዮሽ ስምምነቶች የተቀመጡትን አነስተኛ የሥራ ሁኔታዎች ማሟላት ይኖርባቸዋል። በውጭ አገር የሚሰሩ ሠራተኞችን ጥቅምም የሚያሳንስ መሆን የለበትም።
- 11.4. የሥራ ውሎች ቢያንስ እንደ የሥራ ዓይነት፣ የሥራ በታውን፣ ሳምንታዊና የዓመት ዕረፍት፣ ደመወዝ፣ኢንሹራንስ፣የሥራና የመኖሪያ

ሁኔታዎች፣ የአቤቱታና አለመግባባት መፍቻ ሥርዓቶችን በግልፅ መያዝ ይኖርባቸዋል።

- 11.5. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በአሰሪውና በኤጀንሲው የተፈረመ የሥራ ውል ከሌሎች ሕጋዊ ሰነዶች ጋር እንዲፀድቅ ቢያንስ ሠራተኛው ከመጓዙ ከአንድ ወር በፊት ለሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር ማቅረብ ይኖርባቸዋል።
- 11.6. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች የሥራ ውል በፀደቀ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ሠራተኛን ለሥራ ማሰማራት ይኖርባቸዋል።
- 11.7. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ለሥራ ወደ ውጭ አገር የሚሄዱ ሠራተኞች የፈረመ-በትን የሥራ ውል መያዘቸውንና ሠራተኛው በሚረዳው ቋንቋ መሆኑን ማረጋገጥ ይኖርባቸዋል።
- 11.8. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ወደ ውጭ አገር ለሥራ መሄድ ለሚፈልጉ ዜጎች አጠቃላይ የውጭ አገር ጉዞ ሂደት፣ የሥራ ሁኔታዎችንና የመድረሻ አገርን ሁኔታ የተመለከተ ትክክለኛ መረጃ መስጠት ይኖርባቸዋል።
- 11.9. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች የሥራ ውሎችን በሌላ መተካት የለባቸውም፣ በማንኛውም ሦስተኛ ወገን ሁኔታው ቢፈፀም ለማረም አፋጣኝ ዕርምጃ መውሰድ ይኖርባቸዋል።
- 11.10. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ወደ ውጭ አገር ለሥራ የላኩአቸውን ሠራተኞች ዝርዝር መረጃ በመድረሻ አገር በደረሱ በ15 ቀን ውስጥ በመድረሻ አገር ላለው የኢትዮጵያ ኤምባሲ /ቆንሲል ማሳወቅ ይኖርባቸዋል።
- 11.11. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ወደ ውጭ አገር ለሥራ የላኩአቸው ሠራተኞች በመድረሻ አገር በገቡ በ15 ቀን ውስጥ የሥራና የመኖሪያ ፈቃድ ማግኘታቸውን ማረጋገጥ ይኖርባቸዋል።

12. በውጭ አገር የሚሰሩ ዜጎችን ጠበቅ/መከላከል

- 12.1. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ለፖሊሲ ውይይት እና የውጭ አገር ሥራ ስምሪት አስተዳደርን ለመቆጣጠርና አፈፃፀሙን ለማሻሻል በመጨረሻም በውጭ አገር ላሉ ሠራተኞች የፍትሕ ተደራሽነትን ጨምሮ መብታቸውን ለማስጠበቅ ዕውቀታቸውን ማበርከት ኖርባቸዋል።
- 12.2. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ወደ ውጭ አገር ለሚሄዱ ሠራተኞች መብትና ግዴታቸውን ማስረዳትና እንደ ሥራ ፈላጊ እነዚህን መብቶችና ግዴታዎች ሙሉ ለሙሉ ማወቃቸውንና መረዳታቸውን ማረጋገጥ ይኖርባቸዋል ።
- 12.3. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በመድረሻ አገር ካሉ አሰሪዎች፣ ከኢትዮጵያ ኤምባሲዎች ጋር በመሆን በውጭ አገር ያሉ ሠራተኞችን የሥራ መብቶች፣ በየወሩ ደመወዛቸው መከፈሉን፣ በነፃ በማሕበር መደራጀትን፣ የሥራ ውሉ መከበሩን፣ የጥቅሞችን ተደራሽነት/ ማሕበራዊ ዋስትና እና አደጋ ወይም ሞት ሲከሰት መደገፍና ጥበቃ መደረጉን ማረጋገጥ ይኖርባቸዋል።
- 12.4. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በውጭ አገር ካሉ ሠራተኞች ጋር ቢያንስ በየሩብ ዓመቱ ግንኙነት ማድረግና በመድረሻ አገር ያሉ ሠራተኞችን መብት፣ ደህንነታቸውና ክብራቸው መጠበቁን፣ በየወቅቱ ሺዛ እና የሥራ ፈቃድ መታደሱንና የሥራ ውሉ በማለቁ ሁሉም ሥርዓቶች በትክክል መፈፀማቸውን ማረጋገጥ ይኖርባቸዋል።
- 12.5. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በማስፈፀሚያ ሕጎች ወይም መመሪያዎች መሰረት ሁሉንም የምልመላ ደረጃ የተካሄደባቸውን ሰነዶች ማደራጀት ሥርዓት መዘርጋት (የሥራ ምዝገባና ምልመላ፣ ፈርማና የሥራ ውል ሰነድ ማረጋገጥና ማስታወቂያ፣ ወደ ውጭ አገር ለሥራ የሚሄዱትን መላክ) ይኖርባቸዋል።

- 12.6. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በውጭ አገር የሚኖሩ ሠራተኞች እንደ መታወቂያ ሰነዶች፣ ሞባይል ስልክ ወዘተ የመሳሰሉ የግል ንብረታቸውን መያዝ እንደሚችሉ ማረጋገጥና የሰነዶቻቸውን ቅጂ ከራሳቸው ጋር እንዲይዙ ማበረታታ ይኖርባቸዋል።
- 12.7. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በአደጋ ውስጥ ላሉ ሠራተኞችና ቤተሰቦቻቸው በወቅቱ ድጋፍ ሊያደርጉላቸው ይገባል። እንደ ተፈጥሮ አደጋዎች፣ የፖለቲካ አለመረጋጋት ወይም ጦርነት፣ የጤና ችግርና የመሳሰሉት አስቸኳይ ሁኔታዎች ሲከሰቱ የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ከመነሻና መድረሻ አገር መንግስታት ጋር በመተባበር በውጭ አገር ያሉ ሠራተኞችን በደህና መመለስ ማረጋገጥ ይኖርባቸዋል።
- 12.8. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በመድረሻ አገር ካለው ወኪላቸው ጋር በመተባበር አሰሪው በውሉ ውስጥ ያለውን ግዴታውን እየፈጸመ መሆኑን ማረጋገጥ አለባቸው።
- 12.9. አሰሪዎች የሥራ ውል ግዴታቸውን በሚጥሱበት ጊዜ የመነሻ አገር ኤጀንሲዎች የግል ጉብኝት በማድረግ ቅሬታዎችን ሊፈቱና በውጭ አገር ያሉ ሠራተኞች መብት መጠበቁን ማረጋገጥ ይጠበቅባቸዋል።
- 12.10. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ሠራተኞች የኢንሹራንስ ወይም ሌላ ጥቅም እንዲያገኙ መተባበርና መደገፍ አለባቸው።

13. ሠራተኞችን ማብቃት

- 13.1. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ከሌሎች ከሚመለከታቸው አካላት ጋር የሕገ ወጥ የሰዎች ዝውውርን አሉታዊ መዘዞችና አደጋዎችን፣ ሕገወጥ የሰዎች ዝውውርና በሕገወጥ መንገድ ድንበር ማሻገርን አስመልክቶ ግንዛቤ ማስጨበጥ አለባቸው።
- 13.2. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ወደ ውጭ አገር መሄድ የሚፈልጉ ሠራተኞች የቅድመ ጉዞ ገለፃና የሙያ ሥልጠና በሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር፣ በቴክኒክና ሙያ ትምርትና ስልጠና

እና በሌሎች በሚመለከታቸው ባለስልጣናት መሰጠቱን ማረጋገጥ ይኖርባቸዋል።

- 13.3. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በውጭ አገር ለሚሰሩ ዜጎች የመድረሻ አገርን ሕግ፣ የፖሊሲ ልምዶችንና ሌሎች ተቀራራቢ መረጃዎችን መስጠት ይኖርባቸዋል።
- 13.4. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ወደፊት ወደውጭ አገር የሚሄዱ ሠራተኞች ስለሕገወጥ የሰዎች ዝውውርና የግዳጅ ሥራ፣ አደልዎንና ፆታዊ መድልዎች፣ የሥራ በታ መብቶች፣ የመብት ጥሰቶችንና የጥቃት ጉዳዮችን እንዲሁም ከሠራተኛ ጋር የተገናኙ መብቶችና ኃላፊነቶችን፣ አደጋን ለመቀነስ ማድረግ ያለባቸውን ጥንቃቄዎችና ዕርዳታ ቢያስፈልጋቸው የት መጠየቅ እንዳለባቸው ግንዛቤ መውሰዳቸውን ማረጋገጥ ይኖርባቸዋል።

14. አቤቱታና አለመግባባቶችን መፍቻ መንገዶች

- 14.1. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በውጭ አገር ካሉ ሠራተኞች ለሚቀርብ ማንኛውም አቤቱታ ወዲያውኑ ምላሽ መስጠት አለባቸው።
- 14.2. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በውጭ አገር ያሉ ሠራተኞች የመብት ጥሰት ሲያጋጥማቸው ነፃ የቅሬታና አለመግባባት መፍቻ መንገዶችን መጠቀም እንደሚችሉ ማረጋገጥ አለባቸው።
- 14.3. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በውጭ አገር ያሉ ሠራተኞች የፍትሕና የቅሬታ መፍቻ ዘዴዎች /መንገዶች በመድረሻ አገር እንዳለና መጠቀም እንደሚችሉ ማረጋገጥ ይኖርባቸዋል።
- 14.4. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ከሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴርና ሌሎች ሚመለከታቸው አጋሮች ጋር በውጭ አገር ያሉ ሠራተኞች በተመለከተ ቅሬታ አፈታት ላይ ሙሉ በሙሉ በመተባበር አለባቸው።

15. መመለስና መልሶ መልሶ ማቋቋም

- 15.1. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች በውጭ አገር የሚኖሩ ሠራተኞች የሥራ ውል ጊዜአቸው ሲያበቃ ወይም ባልታወቀ ምክንያት ወደ አገራቸው እንዲመለሱ ሲደረግ በሰላም፣ በክብርና በጊዜው እንዲመለሱ በመድረሻ አገር ካሉ አሰሪዎችና ባለድርሻ አካላት ጋር በመተባበር ማመቻቸት አለባቸው።
- 15.2. የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች እንደ አስፈላጊነቱ ተመላሾችን የስነልቦና የምክር አገልግሎት ወደ ሚያገኙበት እንዲሁም ወደ ሌሎች በኢኮኖሚ እንዲቋቋሙ ድጋፍ ወደ ሚሰጡ አካሎች ማስተላለፍ ይኖርባቸዋል።

16. የሥነ ምግባር መመሪያ አፈፃፀም

- 16.1. ይህ የመተዳደሪያ ደንብ ከ ሰኔ 28, 2013 ቀን ጀምሮ ሥራ ላይ ይውላል፤
- 16.2. ሁሉም ሕጋዊ በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ይህንን የመተዳደሪያ ደንብ ተግባራዊ ማድረግ ይኖርባቸዋል፤
- 16.3. የኢትዮጵያ በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ኮንፌዴሬሽን አባላቱ ይንን የመተዳደሪያ ደንብ ተግባራዊ ማድረጋቸውን ይቆጣጠራል፤
- 16.4. የኢትዮጵያ በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ኮንፌዴሬሽን የዚህን የሥነ ምግባር መተዳደሪያ ደንብ አፈፃፀም ለመቆጣጠር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች የሥነ ምግባር ደንቡን ለመፈፀም ያላቸውን ቁርጠኝነት በየደረጃው ለማየትና ደንቡን በወጥነት መፈፀማቸውንና መደገፋቸውን ለመከታተል መመሪያና ተዛማጅ ስልቶችን ያዘጋጃል። ፌዴሬሽኑ በእያንዳንዱ የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲ ላይ ያደረገውን የክትትል ሪፖርት በሰነድ አዘጋጅቶ ያስቀምጣል። ለሠራተኛና ማሕበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር፣ ለማሕበራዊ

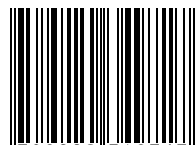
አጋሮችና ለሌሎች የሚመለከታቸው የመንግስት ባለሥልጣናት ሪፖርት ያቀርባል።

- 16.5. ይህ ደንብ በየግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ከተጣሰ ወይም አለአግባብ ከተፈጸመ ፌዴሬሽኑ ለሚመለከተው ባለሥልጣን ማለት ለሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲውን ፈቃድ እስከ መሰረዝ የሚያደርስ አስፈላጊው ዕርምጃ እንዲወስድ ሪፖርት ያደርጋል።
- 16.6. ሁሉም ሕጋዊ ፈቃድ ያላቸው በውጭ አገር የግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ለሠራተኞቻቸው ማናጀሮችን ጨምሮ በመተዳደሪያ ደንቡ ላይ ሥልጠና መስጠት ወይም ግንዛቤ ማስጨበጥ ይኖርባቸዋል።
- 16.7. የሥነ ምግባር መመሪያው ተደራሽ መሆንና በግል ሥራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲዎች ቢሮ መለጠፍና/ወይም በድረ ገፃቸው መጫን ይኖርበታል።
- 16.8. የሥነ ምግባር መመሪያ የሚቆይ ሰነድ ሲሆን እንደ አስፈላጊነቱ የሚታደስና የሚታይ/የሚገመገም ይሆናል።

አባሪዎች

- ▶ የኢትዮጵያ የውጭ አገር ሥራ ስምሪት አዋጅ 923/2008
- ▶ የዓለም ሥራ ድርጅት ኮንቬንሽኖች
- ▶ የዓለም ሥራ ድርጅት የግዳጅ ሥራ ኮንቬንሽኖች 1930(ቁ.29)
- ▶ የዓለም ሥራ ድርጅት ስደተኛ ሠራተኞች (ተጨማሪ ደንቦች) ኮንቬንሽን 1975 (ቁ.143)
- ▶ የቤት ውስጥ ሠራተኞች ኮንቬንሽን 2011 (ቁ.189)
- ▶ ለስደተኛ ሠራተኞች ፍትሐዊ የውጭ አገር ሥራ ስምሪት አስተዳደርን ለማስፈን የዓለም ሥራ ድርጅት ኮንቬንሽኖችን 97 እና 143ን ማፅደቅና መተግበር።
- ▶ የታተሙ የዓለም አቀፍ ኮንቬንሽኖችና ሪከመንዴሽኖች ስብስብ የዓለም ሥራ ድርጅት 2015

ISBN: 978-92-2-034971-7

9 789220 349717